

LJUDSKI GLAS

Glasiilo „Kmetško-delavske zveze“

Izhaja vsako sredo in stane za vse leto 60 K, za pol leta 30 K, za četrt leta 15 K, na mesec 5 K; posamezna številka K 1.40. — V inostranstvu razmeroma več.

Vse dopise in pošiljatve za uredništvo in upravništvo „Ljudskega glasu“, kakor tudi za tajništvo K. D. Z. pošiljajte frankirane na naslov: Ljubljana, poštni predal 168. Poštine proste so le reklamacije. Ustmena poročila: v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6.

Za samoodločbo narodov.

Jugoslov. socialno demokratična stranka za Slovenijo in socialistička radniška partija Jugoslavije sta sklenili izročiti javnosti in predložiti izvrševalnemu odboru internacionalne delavne zajednice na Dunaju razglas, ki je izšel v „Napreju“ št. 135 z dne 17. junija 1921, ki ga pa tu radi pomanjkanja prostora objavljamo le skrajšanega.

Jugoslovanska vlada je zahtevala revizijo mirovne pogodbe, ki jo je sklenila z Nemško Avstrijo. Po tej se je imelo odločiti v nekem delu Koroške s plebiscitom, kateri državi naj pripade. Ko se je ondotna ljudska večina izrekla za Nemško Avstrijo, je jugoslovanska vlada, da čuva mirovno pogodbo in stanje ustvarjeno po vojni, predala Nemški Avstriji s plebiscitno Koroško tudi tisti del Koroške, kjer je večina ljudstva glasovala za Jugoslavijo.

Socialistični proletarijat vodi razredno politiko mednarodne solidarnosti in išče pota za sporazum, da dokonča vojno. Takoj na to pa se pričinja demokratična borba za revizijo mirovnih pogodb, da odstranimo iz teh pogodb vse, kar bi onemogočilo mednarodni mir in mirno občevanje narodov, ali krčilo načelo svobode, enakosti in demokracije med narodi.

Politične odredbe teh pogodb, celo tiste, s katerimi se določajo meje med državami, nosijo na sebi marsikod pečat nasilstva in grabežljivosti.

Socialistično delavstvo je dolžno boriti se za splošno revizijo mirovnih pogodb z namenom, da se iz njih odstranijo sledi imperijalizma in doseže popolno spoštovanje pravice enakosti in svobode vsakega naroda, pravice do svobodnega in samostalnega narodnega življenja v mednarodni skupnosti enakih.

Velika in mala antanta sta danes organizaciji sil, katerih namen je predvsem ohraniti imperijalistične ukrepe v mirovnih pogodbah in ne dopustiti demokratiziranje teh pogodb. Antanta bi rada ovekovečila nasilstva, ki so bili ustvarjeni v svetovni vojni proti njenemu koncu in podaljšala vojno v miru. Svetovnemu delavstvu se vsiljuje proti taki politiki brez-pogojni boj.

Antanta ne dopušča nemškemu narodu, da se narodno zjedini. To je tudi eno izmed listih imperijalističnih nasilstev, ki so jih prinesle mirovne pogodbe. Vkljub vztrajni in soglasni zahtevi 6 milijonov avstrijskih Nemcev, da se združijo s svojimi narodnimi brati v Nemčiji, jim vsiljujeta velika in mala antanta samostalnost in tirata s tem Nemško Avstrijo v nezasiščen gospodarski in finančni krah, v lakoto in obupno socialno bedo. To vse samo zato, ker hoče zmagoviti francoski imperijalizem razbiti nemško narodno edinstvo. Proti tej politiki nasilstva izrekamo skupno z vsem svetovnim delavstvom odločen protest. Predvsem zato, ker sodelujejo pri tem razbijanju narodnega edinstva kulturnega naroda tudi novo nastale narodne države: Jugoslavija, Čehoslovaška, Romunija

in Poljska, ki morajo zahvaliti svoje politično življenje ravno priznanju narodne demokracije.

Jugoslovanska vlada zahteva, da naj se tisti del Koroške, kjer je večina ljudstva glasovala za Jugoslavijo, izroči Jugoslaviji, Avstriji pa da naj ostane drugi del Koroške, kjer je večina nemška. Opravičena je zahteva, da se reši koroško vprašanje po načelih narodnosti in pravice naroda na državno samoodločbo. Toda to načelo se mora priznati kot splošno veljavno za vse narode, in na njega podlagi se mora izvršiti splošna revizija mirovnih pogodb.

Svobodno zjedinenje Nemške Avstrije s pravo Nemčijo ni samo demokratična zahteva, temveč obenem tudi velika kulturna in politična potreba. To zjedinenje pomeni popolno zgodovinsko izčiščenje in daje varnost novim mednarodnim odnošajem. Ker bi z združitvijo Nemške Avstrije z Nemčijo Avstrija končno izginila, bi izginila tudi vsaka možnost povratka Habsburžanov in obnovitve starega režima politične, narodne in socialne reakcije. Dočim bi bilo mrtvo truplo v sredi Evrope trajna nevarnost za mir in ovira za zdravo življenje ne le avstrijskih Nemcev, temveč tudi vseh okoliških narodov. Trpeli bi pri tem vsi novoosvojenjeni narodi, tudi Jugoslavija. Zato ima vsa svetovna, zlasti vsa proletarska demokracija dolžnost, ostro vstati proti reakcionarnemu, zaslužnevalnemu in protikulturnemu stremljenju francoskega imperijalizma in delati proti temu, da bi novo nastale narodne države slepo služile temu imperijalizmu. Dolžnost svetovnega proletarijata je, da zahteva splošno revizijo mirovnih pogodb in priznanje nacionalne samoodločbe, svobode in enakosti narodov.

Za jugoslovansko socialno demokratično stranko:

Ivan Mlinar,
načelnik.

Zvonimir Bernot,
tajnik.

Za socialističko radniško partijo Jugoslavije:

Dragiša Lapčević,
načelnik.

Dr. Živko Topalović,
tajnik.

Socialistična občina.

K reformi ubožne oskrbe.

Ubožna oskrba spada po sedanjih predpisih v področje občinske samouprave. Tu velja načelo, da mora vsaka občina skrbeti za one ubožce, ki imajo tam domovinsko pravico. To je bilo primerno v prejšnjih časih, ko je običajno vsakdo ostal celo življenje v svoji domači občini in če je opešal ter prišel v bedo, ni tako čutila občina tega bremena, ker je skrbela za svojega človeka, ki je celo življenje živel in delal v njeni sredini. To se je pa izpremenilo tekom zadnjih petdeset let, odkar so se začeli ljudje čimdalje bolj seliti z dežele v mesta in industrijske kraje. Marsikdo se že v mladih letih preseli iz svoje domače občine v mesto, kjer se stalno naseli in kjer izčrpa vso svojo delavno silo. Na starost pa, ko mu opešajo njegove telesne sile, ga tuja občina pošlje v njegovo domovinsko občino, kjer ni bil mogoče že 30, 40 ali se več

let in je postal že pravi tujec. Naravno je, da ga gleda občina kot nadležnega tujca, ki ji povzroča samo stroške. Sicer je res, da daje domovinski zakon vsakomur, ki stalno prebiva v tuji občini čez deset let, pravico, da sme zaprositi za priznanje domovinske pravice v občini svojega bivališča in je ta občina dolžna ga sprejeti v svojo domovinsko zvezo. Tudi domovinska občina sama ima pravico zahtevati od drugih občin, da priznajo domovinsko pravico njenim občanom, ki v njih stalno prebivajo čez deset let. Vendar se posameznik, dokler je zdrav in sposoben za delo, navadno mnogo ne briga za svoje domovinstvo. Pa tudi marsikatera občina posebno na deželi se ne poslužuje pravice, ki ji jo daje domovinski zakon, in ne skrbi za to, da bi se rešila onih domačinov, ki stalno drugod prebivajo in so prekinili vse zveze z njo. Temu je tudi mnogo kriv pomanjkljiv pregled o osebah, ki so pristojne v občino. Tako se zgodi, da mora marsikatera občina vsled svoje malomarnosti skrbeti za takorekoč popolnoma tuje ubožce. Ubožna oskrba je v sedanjih razmerah največje breme za občino in marsikatera občina na deželi omaguje pod težo teh izdatkov. To breme pa je čimdalje težje in občutljivejše, ker sedanji čas zahteva, da skrbimo za ubožce izdatneje in bolje, kakor v prejšnjih časih. Naše občine pa večinoma nimajo sredstev, da bi mogle dostojno in primerno poskrbeti za svoje ubožce, tudi če bi imele najboljšo voljo. Skratka: ubožna oskrba je zrastle občini preko glave in iskati bo treba drugih potov in sredstev za rešitev tega tako važnega vprašanja. Potreba reforme se je že pred svetovno vojno pokazala zlasti v deželah z močno razvito industrijo, posebno v Spodnji Avstriji, kjer je Dunaj leto za letom metal številne onemogle delavce v njihove domovinske občine. Z deželnim zakonom iz leta 1893. se je v Spodnji Avstriji prenesla ubožna oskrba od občine na okraj in se pokrivajo izdatki za ubožno oskrbo, v kolikor ne zadostujejo ubožni zakladi, z okrajnimi dokladami. Tudi prejšnja Štajerska ima deželni ubožni zakon iz leta 1896., s katerim se občine nekoliko razbremenjujejo. Tudi pri nas se bo treba zanimati za to vprašanje in bo treba iskati izboljšanja v dveh smereh. Prvič bi bilo treba sistematično in čim popolneje izgraditi občno socialno zavarovanje za starost in onemoglost za vse prebivalstvo. Drugič pa bi bilo treba naložiti del ubožne oskrbe večjim samoupravnim edinicam: okrajem, okrožjem in pokrajinam.

Seje občinskega odbora

so javne. Vsak občan ima pravico prisostvovati občinskim sejam. Samoobsebi umevno pa je, da se poslušalci ne smejo vtikati v odbove pogovore in ne smejo motiti razpravljanja. Občinski odbor sicer o posebnih prilikah po nasvetu župana in treh občinskih odbornikov lahko sklene, da je seja tajna, vendar se to ne sme zgoditi pri sejah, v katerih pridejo na razgovor občinski računi in občinski proračun. Priporočamo, da se sodrugji, kadarkoli utegnejo, udeležujejo ob-

činskih sej, posebno v občinah, kjer socialno-demokratska stranka še nima zastopstva v občinskem odboru. Če se bodo občinski odborniki čutili nadzorovani, bodo sami bolj pazili, da ne bodo delali sklepov, ki bi bili v škodo delavcem.

Nekaj o domovinski pravici.

Kdor prebiva stalno več ko deset let v eni občini je opravičen, da sme zahtevati v tej občini domovinsko pravico. Predpogoj za to prošnjo pa je, da do takrat še ni dobil nobene občinske ubožne podpore. Ta predpis zlorablja zlasti večje občine, v katerih prebiva vedno mnogo oseb, ki so pristojne v druge občine. Kakor hitro namreč taka tuja oseba zaprosi pri občini svojega prebivališča za ubožno podporo, ji ta hitro dovoli tako podporo in zahteva potem povračilo od nič hudega sluteče domovinske občine. S tem, da je dotičnik prejel ubožno podporo, pa ne more več izpreminjati svoje pristojnosti in ostane v breme in nadlogo svoji domovinski občini, s katero je mogoče izgubil že vsako zvezo.

Boj za ustavo. Ustava je sprejeta.

Po razpravljanju o taktiki strankine delegacije v konstituenti je sklenil Izvrševalni odbor JSDS in KDZ zborujoč dne 21. junija v Celju:

1. Javno ugotoviti, da z ozirom na sklepe mariborskega kongresa ni noben član strankine delegacije mislil na vstop v vlado in da so tozadevne vesti meščanskega časopisja izmišljene.

2. Poudariti napram časopisnim klevetam, da se bo vršilo delo strankine delegacije v konstituenti tudi v bodoče po strogo stvarnih vidikih in da je izključeno, da bi mogle vplivati kakršne koli gmotne ali strankarske koristi ali pa tudi demagogični vplivi na odločitve naše delegacije.

Socialno demokratski klub v konstituenti je dne 24. junija soglasno sklenil, da ne bo glasoval za ustavo, marveč proti predloženi ustavi.

Dne 28. junija je bilo v ustavotvorni skupščini končno glasovanje. Ustava je bila sprejeta z 223 proti 35 glasovom. Proti ustavi so glasovali: socialni demokrati, republikanci, narodni socialisti in večina zemljičarjev (naši samostojnejši so že zdavnaj izstopili iz zemljičarskega kluba, ker jim ni za kmete, držijo se le JSDSarjev in so z njimi glasovali tudi za ustavo).

Imenom socialnih demokratov je izjavil pred glasovanjem poslanec s. Etbin Kristan, da bo glasoval njegov klub proti tej ustavi,

ker podpira kapitalizem in ne ustreza zahtevam socialističnega programa. Trdi, da je s to ustavo preveč podprta reakcija, ki je dobila ž njo tako znatne koncesije, da ima ustava reakcionaren značaj. Tudi mora glasovati proti ustavi zato, ker so bili zavrnjeni mnogi predlogi socialističnega kluba, ki se hoče še nadalje boriti za izpremembo ustave v zmislu socialističnega programa. Omenja pa na koncu, da se to ne sme smatrati za demonstracijo proti narodnemu edinstvu, proti kateremu socialistični klub ne bo nikdar nastopil.

V tujini bodo čitali samo te številke: 223 za, 35 proti. Mislili bodo, da je jugoslovansko ljudstvo res zadovoljno s tako ustavo. Kako drugače bi bilo, če bi ne bili drugi opozicionarci zapustili konstituante, če bi bili glasovali proti ustavi tudi komunisti, klerikalci, Radičevci itd.! Potem bi bile številke vendarle precej drugačne: 223 za, 161 proti. Vsaj 150 poslancev bi bilo proti, če odštejemo tiste, ki so bili sicer zadržani udeležiti se glasovanja. Kako žalostno je, če mislijo poslanci, da so se otrsli odgovornosti s tem, da so se skrili za peč. Zato jih ljudstvo gotovo ni volilo!

Končno naj pripomnimo tudi to, da smo tudi mi lahko veseli, da je ustava sprejeta, čeprav ni taka, kakor bi bilo treba. Boljša slaba, nego nobena. Zdaj pa bo začelo šele redno in resno delo, pri katerem bo ljudstvo lažje izprevidelo, katera stranka zastopa njegove koristi.

Radi počivanja dela v tiskarnah o praznikih se je ta številka „Ljudskega glasu“ zakasnila.

Iz Kmetško delavske zveze.

Liboje pri Celju. Krajevna organizacija KDZ v Libojah pozivlja vse člane, ki ne dobivajo redno „Ljudskega glasu“, naj se takoj zglasijo pri sodrugu Korošcu v Libojah, da tej nerednosti odpomoremo. Vsled odstopa zaupnika, ki je imel nalogo raznašati „Ljudski glas“ in pobirati članarino, se je delo povečalo. Zato se tudi „Ljudski glas“ ni mogel redno raznašati, kakor bi bilo treba. Da ne bodo člani prikrajšani in da ne bo blagajniku delo otežkočeno, je dolžnost vsakega člana, da sledi zgorajšnjemu pozivu in opozori tudi tiste, ki morebiti te številke „Ljudskega glasu“ ne dobe v roke.

Odbor.

Breg pri Ptuj. Krajevna organizacija KDZ vabi na sestanek, ki se bo vršil v nedeljo dne 10. julija ob 16. uri (ob 4. uri popoldan) v gostilni g. Leskoška. Člani naj prinesejo izkaznico s seboj, ker se bodo obenem pobirali tudi prispevki. Sprejemali se bodo tudi novi člani. Razgovor važen, pridite vsi! Odbor.

Stražišče pri Kranju. Odbor krajevne organizacije KDZ v Stražišču opozarja vse člane, da poravnajo nemudoma vse zaostale prispevke, sicer jih izključi, ker odbor ne more plačevati zanje. Kdor ne mara plačevati redno svojih prispevkov, naj naznani svoj izstop. Dolžan je pa plačati naročnino za „Ljudski glas“, dokler ga ne odpove. Odbor.

Brežice ob Savi. Krajevna organizacija KDZ pozivlja vse člane, naj redno obračunavajo svoje prispevke. V zastanku s prispevki so sledeči člani 1, 13, 15, 25, 28, 37, 44, 66, 73, 74 in 77.

Zidani most. Krajevna organizacija KDZ vabi vse člane na občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo dne 3. julija t. l. ob 8. uri popoldan v prostorih g. Ignacija Mazerja v Zidanem mostu s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo blagajnika. 3. Volitev novega odbora. 4. Raznoterosti. Na zboru bo poročal tudi eden izmed naših poslancev. K obilni udeležbi vabi odbor.

Iz centralnega tajništva JSDS in KDZ

v Ljubljani, poštni predal 168.

Proti neredu. Izvrševalni odbor naše stranke je na svoji seji dne 21. junija ostro obsojal nerednost ljubljanske krajevne politične organizacije JSDS, ki ni še nikdar obračunala, odkar je bil na obnem zboru dne 14. oktobra 1920 izvoljen sedanji odbor. Ker je njen predsednik večkrat izjavil, da je krivo temu samo pomanjkanje časa, je naše načelstvo opetovano podaljšalo tej organizaciji termin za obračunanje, pa vedno brez uspeha. Zato je sklenil izvrševalni odbor soglasno, naj pozove centralno tajništvo JSDS odbor te organizacije, da obračuna najpozneje v treh dneh od vročitve obvestila, sicer naj pa četrti dan objavi v strankinem tisku, da je ljubljanska organizacija črtana, njeni člani pa si lahko pridobe zopet vse pravice, če se v osmih dneh nato vpišejo v eno izmed drugih dveh organizacij v Ljubljani.

Prejem tozadevnega dopisa je potrdila v odsotnosti predsednika s. I. Kocmurja odbornica s. A. Stresenova dne 23. junija, tajništvo pa še do danes ni prejelo niti obračuna, niti nikakega odgovora.

Zato je centralno tajništvo to organizacijo črtalo iz imenika organizacij ljubljanskim socialistom pa objavlja, da si svoje članske pravice lahko zavarujejo, če se do 7. julija včlanijo bodisi v krajevni politični organizaciji JSDS v Ljubljani VII. (Sp. Šiška), bodisi pri centrali. Kdor je tako osamljen, da ne pozna nobenega zaupnika, naj se obrne pismeno na centralno tajništvo JSDS in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168.

Ljubljana, dne 30. junija 1921.

Zob:

Socializem in vera.

Modrovanje navadnega človeka.

(5. nadaljevanje.)

Kdor misli, da posvečuje namen sredstva, to se pravi, da greh ni več greh, če ga delaš z dobrim namenom, za tega veljajo Kristove besede: pobeljen grob! Židani grobovi so pri Judih prav lepo izgledali, če so bili sveže pobeljeni, kakor novi. Toda znotraj je bil vedno smrad in trohnoba, saj v grobu drugače ne more biti. Takim pobeljenim grobovom je primerjal Kristus judovske pismarje in farizeje, ki niso bili nič boljši in nič slabjši, nego dandanašnji duhovniki: ljudje, ki so pod kožo ravno tako rdeči kakor mi, ki jim pa njih poklic nalaga dolžnosti, ki jih ne morejo nositi, ker so pretežke.

V starih časih ni bilo posebnega stanu za duhovniško službo. V patriarhalni dobi, to je takrat, ko je imel še vso oblast oče, za več rodbin skupaj pa starešina, takrat je bil oče in starešina obenem tudi duhovnik. Pri raznih narodih se je duhovna služba prav različno razvijala, splošno pa gre ta razvoj tako, kakor pri vsem: delo je treba deliti. Mojzes je bil obenem politik, vojskovodja in duhovnik. Ko je pa znanost napredovala, ni

mogel več posamezni človek vsega ovladati, moral je oddati nekaj na skrb drugim. Tudi ljudske potrebe so se zvišale, ne le zato, ker je bilo ljudstva vedno več, tudi posamezniki so imeli vedno večje potrebe. Dočim je včasih zadoščalo, da je ljudstvo enkrat na leto udeležilo se slavnostnih služb božjih, je bilo s časom teh služb in slavnosti vedno več. Po vrhu se je človek navadil, da je pri vsakem svojem koraku potreboval duhovnika. Zato je moralo biti duhovnikov več in opravljati so začeli samo duhovniška dela. Dobivali so posebno vzgojo in izobrazbo, posebne pravice in prednosti, postali so pri mnogih narodih posebna kasta, posebni razred, ki je živel takorekoč od samega občevanja z Bogom: namestnik božji.

Tak človek ima preklicano težko stališče. Če bi hotel res tako živeti, kakor zahteva njegov stan, bi moral biti angel. Angel pa ni. Najnesrečnejši človek je, dokler se trudi, biti angel — nazadnje pa omaga, ker mora omagati. Takrat pa preneha biti pravi duhovnik in postane samo klerik, to je človek, ki nosi kleriko, duhovniško oblačilo. Duhovnik je samo na zunaj, na znotraj pa je le grešnik, kakor vsi drugi. Na zunaj je strašno pobožen, na znotraj pa ve, da je njegova služba pravzaprav služba zlatemu teletu. Če bi prišel Kristus zopet na svet, bi govoril zopet z istimi besedami: pobeljeni grobovi.

Najnesrečnejši človek je tak duhovnik, dokler ga peče vest — šele ko to vest za-duši, češ, saj so vsi taki, šele takrat mu začne rasti trebuh, kakor pravimo grobijani.

Zdaj pa postane njegova služba res lepa. Zunanji dolžnosti ni veliko. Mašo prečita v en četrt uri, če se mudi, in ljudstvo je zadovoljno, čim krajše, tem bolje! Ne on, ne ljudstvo, sploh nihče ne ve več, kaj je molitev: vsak misli, da moli, ko brblja svoje očenaše, tudi duhovnik, ki čita svoj brevir. Katekizem pa pravi, da je molitev pogovor z Bogom! Kakšen pogovor je to? Prijatelj, s tako molitvijo grešiš ravno tako kakor če praviš svojem največjemu sovražniku, ki bi ga vtopil rad v žilci vode: „Bog daj dobro jutro!“ Na Boga nisi pri tem prav nič mislil, ravno tako ne, kakor tvoj brat na vraga, ko ti je iz šale rekel: „Vrag te vzemi!“

Ne imenuj po nemarnem ne božjega, ne vragovega imena! Ne moli po nemarnim, ne očenašev, ne češenasmarij! Posebno pa ne delaj tega takrat, ko te ljudje vidijo. Misli boš na ljudi, ne na Boga. Sploh ne moli rad tujih molitvic, moli po svoje. Zato je pa treba misliti. Priporočam, da se prislolica „Moli in delaj“ izpremeni v „Misli in delaj!“ Tako bo mnogo boljša!

Kadarkoli misliš kaj poštenega, vselej ti to velja za molitev. Vsaka, tudi najnavadnejša misel, če preiščiš n. pr. o vremenu, tudi

Dopisi.

Fala. Tukajšnjega res vrlega restavraterja smo lahko vsi delavski stoji veselili. Da v svoji restavraciji ne more videti delavca, zna že vsak. Če mu kdo ne zna govoriti po njegovi volji in po njegovem mišljenju, ga nahruli na ves glas s psovko „oberbaraba“. Če delavec ne popije toliko, kakor je zanj dovolj, je pa „trockener Hund“ itd.

Zanj ne velja noben zakon. S svojimi kvartopirci igra in popiva do nedoločene ure. Za svojo družbo toči o vsakem času vse lahko, kar za druge ne sme. Težak kamen na srcu mu je pa naš konzum. Najbrže zato, ker ima naš konzum dobro in cenejše blago, kakor njegov trgovec.

Ptuj. V nedeljo dne 19. junija je priredila krajevna politična organizacija JSDS v Ptuj protestni shod, ki je bil prav dobro obiskan. Na shodu se je prečitala in dala na glasovanje sledeča resolucija:

1. Da se izvolitev tukajšnjega župana s druga Loziška, kakor tudi vseh županov iz okolice, ki so bili pravilno izvoljeni v smislu zakona, nemudoma potrdi brez vsakega nadaljnega odlašanja, ker ni za razveljavljenje teh volitev nikakega razloga, je pa očitno, da volitev tukaj zakon na vse mogoče načine se hoče zavajati samo radi tega, da bi se cela stvar dalj časa zaveljela in bi bilo tako omogočeno par ljudem, da še naprej samolastno gospodarijo proti ljudski volji.

2. Ne priznamo več občinskih gerentov in gerentskih sosvetov za kompetentne sklepati v zadevah, ki se tičejo občinskega gospodarstva, od tistega časa, kar so bili novi občinski odbori in župani izvoljeni.

3. Zahtevamo, da se nemudoma izroči občinsko gospodarstvo novim občinskim odborom, da se more začeti že enkrat s pametnim in preudarnim občinskim gospodarstvom, ter odločno protestiramo proti temu, da bi se še nadalje pustila vsa oblast v občinah gerentom, ki so že itak privedli občine na rob propada.

Resolucija je bila sprejeta. Samo dva glasa sta bila proti prvi točki in sicer sta bila to gimn. ravnatelj prof. Vajda in dr. Šalamon. Ko sta bila pozvana, da razložita, zakaj se s to točko ne strinjata, nista vedela kaj povedati. Rekla sta samo, da bi bilo bob v steno govoriti na tem shodu v njihovem demokratskem smislu. Priznanje je prvi korak k poboljšanju. Res bi bilo govoriti zaman. Naše delavstvo ve, kam spada, in ne gre kapitalističnim strankam na limanice.

Črmošnjice pri Semiču. V nedeljo dne 26. junija 1921 se je neki stražnik iz našega okraja izrazil, da so naši letaki, ki smo jih razdajali članom po deseti maši, protivladni. To je utemeljeval s tem, ker vsebujejo naši letaki med drugim tudi sledeče besede: „Allerhand Steuern häufen sich.“ (Vsakovrstni davki na-

taka misel je bližje Bogu, nego kaka brbljava molitev. Ne samo mi, tudi vse drugo, kar je na svetu, vse je iz božjih rok. Če se imenujejo ljudje otroci božji, naj vedo, da so prav tako otroci božji tudi živali, rastline, sploh vse, kar je. Vragovo je le tisto, kar smo mi sami umazali s svojimi bogokletnimi mislimi, s svojo zunanjo pobožnostjo, o kateri srce ničesar ne ve; vragove so posebno vse tiste spovedi, pri katerih smo brbljali, da se kesamo, potem smo pa takoj po spovedi zopet ravno tako grešili kakor prej. Kako strašno mora biti duhovniku poštenjaku, ki še ni oglušil svoje vesti, ki pa vse to ve in mora vendar vsak dan pred ljudstvom pristopati k mizi gospodovi. Pisano pa stoji: Če te prst pohujšuje, odreži ga, če te oko pohujšuje, izderi ga! Pa kdo se drži tega? Kdo je pripravljen zapustiti službo, ki ga pohujšuje? Drug se izgovarja na drugega, vedno se tolažimo, da smo vsi taki, nihče nima korajže odrezati si prst, izdreti si oko, čeprav učimo Kristovo vero in se damo za to plačevati.

Pa to ni samo pri duhovnikih tako! Podobno imamo skoro v vseh službah, posebno v tistih, kjer se zahteva ostrejša disciplina. Kdo se ne spominja iz vojaške službe na nešteto slučajev, ko je vojak stal kakor sveča pred poveljnikom in govoril: kakor ukazujete, gospod! Ko pa je gospod odšel, je kazal za njim figo in delal baš nasprotno, nego je

raščajo.) Kakor da ne bi bilo vse to res! Davčno breme že komaj prenašamo. Če bi preračunali, koliko izdamo izven direktnih davkov za indirektno davke, bi doznali, da plačujemo več nego ostane nam iz naših skromnih dohodkov za življenje. Mislimo torej, da z našimi letaki prav nič ne lažemo. Če je pa resnica protivladna, zato mi nismo odgovorni.

Podsreda. V Podsredi se je začelo živahno gibanje za ustanovitev krajevne organizacije KDZ. Kmalu jo bomo imeli. Začetek je storjen prav lepo in stvarno. Socialistična misel pri nas ni nova, nova je le združitev v organizacijo. V nedeljo smo pridobili 11 novih naročnikov „Ljudskega glasu“. Začeli smo — napredovali bomo!

Po svetu.

Italija.

Brezposelnost v Trstu. „Emanzipazione“ razpravlja o veliki brezposelnosti proletarijata v Trstu in dolži tega kapitalistično gospodarstvo, civilno in pa vojaško oblast. Pravi, da je Camera del Lavoro italiana izgnala veliko število delavstva iz Trsta, češ, da so „boljševiki“, ter nato vselila vse polno nesposobnih delovnih moči, da bi tako ustregla fašistom in mesto povsem italijanizirala. Ladjedelnica pri Sv. Roku je baje vsled tega že v veliki krizi in pomanjkanje je med tržaškim proletarijatom vedno večje.

Sanatoriji za tuberkulozne. Italijanski Rdeči križ je že v maju 1919. leta imel deset sanatorijev za jetične vojake. Italijani iz Argentine so pa sedaj poslali društvu 10 milijonov lir za grajenje sanatorijev za tuberkulozne v novih krajih. — Francoska ima 200 sanatorijev za tuberkulozne in zdravstvenih stanic. Mi imamo pa polno vojašnic in „oštarij“.

Razrednaj ustica je pač tudi v Italiji doma. Vojno sodišče v Florenci je generala Segreja, proti kateremu je bila uvedena „preiskava“ radi milijonskih sleparij, ki jih je počel kot načelnik medzavezniške komisije na Dunaju, „časno“ izpustilo iz preiskovalnega zapora.

Palestina.

Odkritje Herodove palače. Po neki vesti iz Jeruzalema so iskopali v Askalonu del velike palače, ki jo je zgradil Herod. Med drugim so našli tudi kip graditelja palače.

Grčija.

Grški vojaki izžvižgali kralja Konstantina. „Daily Express“ javlja, da je upornost med grškim vojaštvom vedno večja. Ko se je kralj Konstantin mudil v Smirni, so ga vojaki, Venizelosovi pristaši, izžvižgali. Vojaštvo na Kreti se je pa uprlo častnikom in jih napadlo.

Francija.

Drzna tatvina. Iz Pariza poročajo z dne 19. junija sledečo zanimivost: Danes dopoldne se je ustavil avtomobil s petimi osebami pred

ukazal gospod. Pa mu je prisegel pokorščino! Pa pustimo ta stan, ki ga služimo po sili, brez lastne volje, večinoma proti svoji volji. Pomislimo na učiteljski stan. Koliko mladih ljudi je vstopilo v ta stan z idealnim navdušenjem, s krasnimi načrti. Kako bomo vzgajali to ljubljeno mladino, kako se bomo žrtvovali, da premagamo vse ovire. Pa pride gospod nadzornik in zahteva od nas stvari, ki so proti našemu prepričanju, stvari, ki so sicer predpisane, o katerih pa vsak vzgojitelj ve, da so deloma nemogoče, deloma škodljive. Ker vemo, da gospodu nadzorniku ne smemo ugovarjati, smo lepo tiho, potem se pa trudimo izpolniti obenem zunanje in notranje zahteve. V par letih omagamo, dobimo jetiko vsled prevelikega truda ali pa oglušimo svojo vest, če se začnemo zadovoljevati z zunanji dolžnostmi in se izgovarjamo, da drugače ni mogoče — saj so vsi taki. Začne nam rasti trebuh, kakor pravijo grobijani.

Poglejmo malo k politikom, voditeljem ljudstva! Ali nimate prav nobenega prijatelja iz mladih let med njimi? Kako krasni so bili njegovi ideali, kako velika njegova gorečnost, kako jasna njegova pot. Pa danes? O vsaki priliki vam zabrusi na vaše očitke v obraz trditve, da ljudstvo hoče, da ga goljufamo, da ljudstvo ne prenese resnice, ker resnica v oči bode. Saj ima mnogokrat prav, res je, toda kam je skril svoje ideale, ki jih je enkrat

prodajalnico draguljarja na Boulevard du Saint Martin. Nato so trije izstopili, razbili izložbeno okno s kladivi, se polastili dragocenosti, skočili zopet v avtomobil in se kar najhitreje odpeljali. Roparji so streljali na množico, ki jih je hotela zadržati, ter se izginili. Pozneje so našli avtomobil, ki so ga roparji tisto jutro ukradli na Boulevard de Clichy, v Rue Albony. Vpljenjene dragocenosti cenijo na več milijonov frankov.

Angleška.

„In mir ljudem na zemlji...“ Angleški admiralat pripravlja načrte za gradbo štirih novih ogromnih vojnih ladij. Težina vsake nove oklopnice bo znašala 55 tisoč ton, dolgost 275 m in njih brzina bo znašala 35 do 36 vozlov na uro. Oborožene bodo s topovi kalibra 50 cm. Podrobnosti o teh načrtih se držijo strogo tajno.

Nemška Avstrija.

Novi avstrijski ministrski predsednik Schober je pred imenovanjem fungiral kot policijski predsednik na Dunaju. Tudi socialisti ga cenijo radi njegove odločnosti in delavnosti. Na Dunaju splošno pričakujejo, da se mu posreči omejiti nekoliko preveliki vpliv pokrajinskih vlad in konsolidirati onemoglo državo.

Rusija.

Primer meščanske podlosti. Na kongresu komunističnih žena je zastopnica Korejank poročala, da so se v Koreji ustanovile akcijske družbe japonskih podjetnikov, ki se pečajo s trgovino z dekleti. Beda sili korejske žene, da se udajajo sramotnemu življenju, kapitalisti pa izrabljajo tudi to bedo za svoj dobiček.

Prva tuja ladja po sedmih letih v Petrogradu. „Krasnaja Gazeta“ javlja, da je 27. aprila priplul iz Anglije pod nizozemsko zastavo parnik „Aleksander Poldien“, poln slanikov. List pravi, da je to prvi tuji parnik, ki je priplul v Petrograd po sedmih letih. Nasproti mu je plul ruski parnik „Ruslan“, ki ga je spremil v petrogradsko luko.

Nemčija.

Rudniška nesreča v ruskem ozemlju na Mont Cenis je zahtevala 68 mrtvih in 78 težko ranjenih rudarjev. Delavec je vedno v smrtni nevarnosti.

Amerika.

Amerika ne mara zlata. Predsednik Harding je imel te dni govor, v katerem je opozarjal na neodpolne posledice, ki jih utegne imeti neprestani dotok evropskega zlata v Ameriko. Bolje bi bilo, je dejal, da bi ležalo to zlato v velikih inozemskih bankah kot temelj zlate vrednosti in za mirovno ravnatežje med različnimi vrednotami, kar je življenskega pomena za mednarodno trgovino. „Prepričan sem“, je končal Harding, „da je ena izmed glavnih nalog ameriške države, da povsod zavaruje zlato vrednoto.“ — Preveč idealno bi bilo, če bi verjeli samim besedam. Do tako lepih dejanj, kakor so besede, pa se kapitalizem tudi še ni povzpел.

imel, ki pa še danes na shodih rad govori o njih. Ni jih skrtil, spominja se nanje, rad bi se po njih ravnal, toda — ko pa vsi tako grdo lažejo in goljufajo, ko je pa vsa politika tako umazana, da se moraš nehote umazati ž njo, tudi če nočeš!

Tako je v vseh stanih. Tudi med delavnim ljudstvom! Kolikokrat bi lahko kaj dobrega storili, pa držimo roke križem, češ, zakaj bi moral pa ravno jaz?!

Bolni oče je poslal najstarejšega izmed sedem sinov po čiste vode. Ta reče mlajšemu bratu, naj gre on, ta tretjemu itd. Najmlajši je končno šel in prinesel vode, očetu je pa pošepetal: oče, pij skozi zobe, natresel sem peska noter, da leni bratje ne bodo mogli piti!

Tako čisto vodo je dobil bolni oče, ki je imel sedem sinov, tako dobiva od neštevilnih svojih otrok tisti Večni oče, ki ga imamo vedno polna usta, ki se pa ne maramo ravnati po njegovih navodilih, ki jih dobro slišimo v svoji vesti — zato, ker se izgovarjamo na svoje brate, naj oni začno! Hinavsko tarnamo, da vera peša, dočim dobro vemo, da vere ni več nikjer, ker nima vsled zunanjega nasilja nihče poguma odrezati si prst, izdreti si oko, odreči se službi, ki jo opravljajo proti svoji vesti!

Kdo bo prinesel čiste vode?

Politične beležke.

„Obznana“ tudi v Franciji. Francoska vlada je v poslanski zbornici predložila zakonski načrt novih ukrepov za pobijanje antimilitaristične propagande. Upravni odbor splošne zveze strokovnih organizacij je izdelal manifest, v katerem protestira proti dotičnemu zakonskemu načrtu in pozivlja vse organizacije, naj se izjavijo proti njemu. — Vkljub vsem „obznanam“ se ne bo smel več igrati kapitalizem z usodo človeštva.

Za take elemente pa je amnestij še premalo! Nemško Državno sodišče je na podlagi amnestijskega odloka oprostilo vse obtožence iz Kappovega puča, ki jih je vratislavsko sodišče radi njih bestialnega trpinčenja delavstva obsodilo na dolgoletno težko ječo. — Spomnite se, kaj je dejal nemški justični minister pred kratkim, ko so komunistični poslanci zahtevali pomilostenje vseh zaprtih delavcev iz zadnjih komunističnih nemirov: Preveč amnestij ni v skladu s pravnimi pojmi!

Nova ofenziva na Rusijo? Iz Pariza javlja neka vest, da se je francoska vlada odločila zbrati vse ostanke Wranglove vojske, prepeljati jih v Sibirijo in tam združiti s četami generalov Kapele in Semenova v svrhu protiboljševiške akcije. Sovjetska vlada je poslala vojake v Sibirijo vsled vpada Japoncev v sibirsko ozemlje.

Tedenske vesti.

Socialistični mesečnik „Naši Zapiski“. Dne 28. junija je imela „Slovenska Socialna Matica“ svoj občni zbor. Izvoljen je bil z ogromno večino nov odbor, ki bo skrbel za to, da bodo „Naši Zapiski“ zopet socialistični. Dosedanje uredništvo je namreč tako daleč zašlo s svojo hvalo vsega klerikalnega početja, da na zadnjih številkah „Naših Zapiskov“ niti socialističnega imena ni več trpelo. Kaj so si pri nas posamezniki vse dovoljevali! Kako potrebno je bilo čiščenje!

Mesečno revijo „Naše Zapiske“ zdaj toplo priporočamo! Sodrugi bodo imeli v njej dobrega vodnika v vseh praktičnih vprašanjih političnega, strokovnega, gospodarskega in kulturnega življenja našega delavnega ljudstva in njegovih organizacij.

Celoletna naročnina velja 60 K, polletna 30 K.

Bivši minister s. Anton Kristan prevzame 1. julija upravo posestva Belje v Vojvodini. Svoj poslanski mandat je že odložil, istotako odloži tudi predsedniška mesta pri „Nakupovalni zadrugi“ in pri „Splošnem kreditnem društvu“. Pri „Nakupovalni zadrugi“ so je njegov odstop že vzel na znanje.

Za narodnega poslanca je po njegovem odstopu poklican v Beograd sohr. Ivan Tokan, strokovni tajnik v Ljubljani.

Pokojnine voj. invalidov, vdov in sirot — nakazovanje dodatkov. Invalidski oddelek poverjenišva za socialno skrbstvo deželne vlade naznanja, da je pričel z nakazovanjem dodatkov k pokojninam voj. invalidov, vdov in sirot. Najprej pridejo na vrsto rodbine padlih, umrlih in pogrešanih vojakov in invalidi z družino, nato samci. Delo se vrši s pomnoženim osebjem tudi izven uradnih ur, ker hoče invalidski oddelek končati nakazovanje v najkrajšem času. Ker je pa število vojnih oškodovancev ogromno, bodo mogli priti vsi na vrsto šele konca meseca julija t. l. Radi tega naj nikdo ne vpošilja pospešnic ali pritožb, ker bi s tem svoje stvari nikakor ne pospešil, temveč povzročil le zmedo in zakasnitev hitrega nakazovanja. (Naredba je objavljena v Uradnem listu štev. 147 z dne 4. maja 1921, ki ga dobite pri vseh uradih, zlasti pri občinskem uradu.)

Senzacionalna korupcija. Popoldanska seja konstituante je bila 24. junija silno burna. Obravnavala se je umazana kupčija ministra Jančoviča, ki so jo izprožili s svojo interpelacijo zemljoradniki. V razpravi je govoril sodrug Etbin Kristan, ki je iz spisov dokazal, da so se pri topčiderskem gospodarstvu dajali popusti ne le uradnikom, nego tudi ministrom celo 20 do 50% za prodane pridelke. Govornik je ožigosal to najgršo korupcijo ter predlagal dnevni red, ki zahteva, da se stvar temeljito preišče. Vlada je morala na te kričeče razloge umakniti svoj dnevni red ter sprejeti tistega, ki s. ga predlagali so-

cijalni demokratje. S tem je prišla zadeva v pravi tir, da se pokaže po preiskavi konstituant in javnosti v pravi luči.

Gospodarstvo.

— **Nov davek.** Ker se izdeluje umetni led v velikih količinah, je prišla beograjska vlada na misel, da pripravlja odredbo, ki bo uvedla davek na umetni led.

— **Cene v Zagrebu.** Govedina: 20 do 32 K za kg, mast 42 K, salo 40 K, suho meso 44 K.

— **Izvoz premoga.** Ekonomsko finančni komite je na svoji zadnji seji sklenil, da razširi rešenje o izvozu lignita ter da dovoli izvoz lignita brez carine. Komite je sklenil tudi, da ukine prepoved izvoza črnega premoga, za katerega je izvozna carina znižana na 5 dinarjev za tono.

— **Predilnica v Ajdovščini v Jul. Be-nečiji,** ki je imela zaposlenih do 600 delavcev, zdaj že tretji teden popolnoma stoji, ljudje so brez zaslužka in brez kruha.

— **Češka trgovina na Labi.** Vsled sklepa pariške odškodnine je dobila češkoslovaška republika okrog 300 tovrstnih ladij (za 223.300 ton blaga) in večje število ladij vlačilk. S tem lahko Čehoslovaki izpopolnijo svoje trgovsko brodarstvo na Labi tako v izvozu kakor uvozu. Sedaj imajo Čehoslovaki en izhod preko Trsta, drugega pa preko Draždan v Hamburg in v Severno morje. Plovba iz Prage v Hamburg traja 36 do 43 dni. Trgovina postaja na Labi zelo živahna.

— **Podaljšanje kočevske železnice** Dne 12. m. m. se je vršilo v Predgradu, občina Stari trg pri Črnomlju, zborovanje dvanajstih občin v svrhu podaljšanja kočevske železnice po Kočevski in Poljanski dolini. Skrajni čas je že bil, da so se sestale te občine in izvolile iz svoje srede odbor, čigar naloga je, povedati ljudstvu, da je pri podaljšanju kočevske železnice edino prava pot, če teče proga po naravni, najcenejši in najkoristnejši črti, t. j. po Kočevski in Poljanski dolini v Srpske Moravice. Edino ta proga je za državo velikega pomena, ker se nahajajo ob njej bogate žile premoga in železne rude ter povsod preobilo lesa. Nadalje so pomembne tudi velike podzemeljske jame, slične onim v Postojni. Železniško obratovanje bo elektrificirano potom več tisoč konjskih sil močne Kolpe, kar bo še bolj prihranilo državi na tozadevnih stroških. Nadalje bo ta proga v korist mnogobrojnim obširnim občinam, kajti družine bodo dobile doma kruha, ga ne bo treba iskati po Ameriki. Na tak način bodo tranzitni in lokalno-gospodarski interesi spojeni. Sedež odbora je v Ljubljani, poštni predal številka 85.

— **Nemški državni deficit** za poslovno leto 1921/22 znaša sedaj 159 milijard mark v papirju, odkar je državni svet odobril naknadni kredit 18 milijonov mark, ki se bodo deloma uporabile za znižanje cen kruha in moki.

— **Nemci odkupujejo zopet svoje ladje.** V Hamburgu je neka velika nemška firma odkupila od Angležev 10 velikih trgovskih ladij s 26.000 brutto tonami. — Kaj pa jugoslovska trgovska mornarica?

— **Velikanski denarni promet.** Promet dresdenske banke je znašal v letu 1920 1,000.089.000.000 mark, to je: en bilijon (1000 milijard) in 89 milijonov mark. Valed tega poviša banka glavnico od 190 na 350 milijonov mark.

— **Monopol žitne trgovine na Poljskem.** Na Poljskem nameravajo žitno trgovino monopolizirati. Sestavil se bo poseben konzorcij, ki naj bi koncentriral vse kupovanje in prodajo žita.

— **Pri poštni hranilnici v Sarajevu** in čekovnih uradih v Zagrebu in Ljubljani se je pokazal doslej najvišji mesečni promet, ki je znašal 2190 milijonov kron, torej več kakor v marcu.

— **Odprava monopola na vžigalice.** Monopolna uprava je sklenila predlagati odpravo monopola na vžigalice. Na vžigalice naj bi se naložil samo monopolni davek. V varstvo domače produkcije bi se naj pa zvišala uvozna carina, kakor bi jo predlagali fabrikanti. Kdor misli, da bodo vžigalice zato kaj cenejše, naj pazi, da ne bo prevaran!

Delavsko izobraževalno društvo „Svoboda“ v Zabukovci priredi dne 3. julija

izlet na Mrzlico

z rudniško godbo.

K obilni udeležbi vabi vse člane in somišljenike, posebno vsa naša društva

odbor.

Založba in last konzorcija „Ljudski Glas“. Oblastem je odgovoren Ign. Mihevc. Tiska: Tiskarna J. Pavliček v Kočevju.

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku.

Kristalna soda
Glauberjeva sol, calc. in krist.
Grenka sol, prosta
Pralni prašek
Natrijev in kalijev soliter
Zelena in modra galica
Superfosfat
Kalijeva sol
Prstene barve
Antichlor
Chromkali
Žveplena kislina
Črnila v vseh vrstih in barvah
Štampiljska barva brez olja
Gumi arabicum
„Neosan“, terpentinova krema za čevlje
Modrilna esenca
Črnilo za usnje.

„V boj za občino.“

Brošurica „V boj za občino“ vsebuje poljudno razložen volilni red za občinsko zastopstvo. Temu so pridejana tudi praktična navodila. Cena ji je 6 K. — Naroča se pri Centralnem tajništvu JSDS in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168.

Splošno kreditno društvo

v Ljubljani, registrovana zadruga z omejeno zavezo sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadrugnikom proti vključbi, na osebni kredit proti poroštvi ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskontirajo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Miši - podgane stenice-ščurki

in vsa golazen mora poginiti, ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 12—, za podgane in miši K 12—; za ščurke, a posebno močna vrsta stane K 20—; posebno močna tinktura za stenice K 15—; uničevalec moljev K 10—; prašek za uši v obleki in perilu K 10— in 20—; proti mravljam K 10—; proti ušem pri perutni K 10; prašek proti mrčesom K 10— in 20—, proti ušem pri ljudeh K 5— in 12—; mazilo za uši pri živini K 5— in 12—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 10—.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 45, Petrinjska ul. 3.

COSULICH-LINE

= TRST-AMERIKA =

New-York — Buenos-Aires — Rio di Janeiro — Santos — Montevideo

Brezplačna pojasnila in prodaja vozniških listov za potnike za Slovenijo edinole pri:

SIMON KMETEC, Ljubljana
Kolodvorska ulica 26.